

— מותרות שאינן לא מרקוליס קטן ולא נפולת מן המרקוליס הגדול —

רבנן סברי: אין הגוים עושין מרקוליס קטן בצד מרקוליס גדול, הילכך, לא שנא שלש ולא שנא שתים אינן מרקוליס לעצמו, אלא שאם נראות עמו מקורבות מאוד — אסורות, כי נשרו מן המרקוליס, ושאינן נראות עמו — מותרות שלא נפלו ממנו.

סיכום: אבנים אלו אינם שברי עבודת כוכבים, אלא או שנפלו מן המרקוליס, או שהן מרקוליס קטן לצד מרקוליס גדול לדברי רבי ישמעאל, או שהן סתם אבני דרכים.

אם ידוע שנפלו מן האשירה, בודאי שאסורות. ואף אם לא ידוע אלא שהן קרובות מאוד — אסורות, שמשתבר שנפלו ממנו. וכשהן רחוקות — ובתוך ארבע אמות — נחלקן חכמים עם רבי ישמעאל: חכמים מתירים אפילו שלש, ורבי ישמעאל אוסר כשהן שלש, כיון שהוא מרקוליס קטן, ומתיר בשתים.

אמר מר רבי יוחנן: בידוע שנשרו ממנו דברי הכל — אסורות.

ורמינהו, הגמרא מביאה ברייתא שמשמע ממנה שמחלוקת רבי ישמעאל וחכמים היא בידוע שנשרו ממנו.

כי פליגי, במה אכן נחלקו חכמים ורבי ישמעאל — **בסתמא** ואין ידוע אם נפלו ממנו.

ועתה, **במקורבות נמי** כשהן קרובות מאוד למרקוליס עצמו, גם כן לא נחלקו, כיון **דאיכא למימר,** יש לומר מתוך קירבתם, כי **מיניה נפל,** שהן נפלו ממנו, (4) ולכן **דברי הכל** הן אסורות —

כי פליגי, באבנים סתמיות, שהן מרוחקות בתוך ארבע אמות של המרקוליס, וברור שלא נפלו ממנו (5) —

וטרם שהגמרא מבארת את מחלוקתם, מקשינן:

איך יתכן לומר שהן מרוחקות? **והא "בצד מרקוליס" קתני במשנה!** הרי שנינו שהן "בצד", ומשמע שהן קרובות?

ומתרצת הגמרא: **מאי פירוש "בצד"?** — **בצד ארבע אמות דידיה,** בתוך ארבע אמותיו.

ובמה נחלקו? **רבי ישמעאל סבר:** דרכן של הגוים עובדי מרקוליס שהן עושין מרקוליס קטן בצד מרקוליס גדול, הילכך כשהן שלש דדמיין למרקוליס שצורתן כצורת מרקוליס — אסורות, ולא מפני שנפלו מן המרקוליס הגדול, שהרי מרוחקות הן, אלא מפני שהן עצמן מרקוליס קטן, ואם הן שתים אבנים

הרי מבואר ונפסקה ההלכה [בבא בתרא כד א] "רוב וקרוב, הולכין אחר הרוב", ולמה לא נלך

כאן אחר הרוב?

עיי' שם, ובנתיבות המשפט [ס"ק ו].

5. ובמרוחקות יותר מארבע אמות, דברי הכל

שהאבנים נחשבים לתקרובת שאינה בטלה, אלא כעבודת כוכבים עצמה שהיא בטילה.

4. משמע שאם הן קרובות תלינן שהן מן המרקוליס, אף שרוב אבני המקום אינם ממנו.

והקשה הקצות החושן [סימן רסב ס"ק ב]